

Kære sygeplejersker og kære gæster.

Et anderledes år

2020 er blevet et anderledes år, som ingen af os vist har haft fantasi til at forestille os. Lige siden marts, hvor statsminister Mette Frederiksen indkaldte til pressemøde om coronapandemien, har vi skullet manøvre i en helt ny måde at leve på.

Sygeplejersker har fra første færd været inddraget på forskellige måder. Lige fra behandling af svært syge patienter til fjernundervisning af sygeplejestuderende. Og for både den brede befolkning og politikerne er det blevet ekstra tydeligt, hvor afgørende sygeplejersker er for sundhedsvæsnet.

Siden foråret har vi i Dansk Sygeplejeråd foråret kæmpet for at indgå aftaler med arbejdsgiverne om honorering og frivillighed: Honorering for ekstra arbejde – honorering for at stå til rådighed i pandemiberedskabet – honorering for fleksibilitet – frivillighed til at melde sig til pandemiberedskab osv. Det gælder i kommunerne, hvor sygeplejersker er blevet flyttet rundt og på sygehusene, hvor sygeplejersker bl.a. er flyttet fra et ansættelsesområde til et andet.

Desværre har vi ikke mødt meget imødekommenhed fra arbejdsgiverne. De færreste vil betale sygeplejersker for deres særlige indsat, og det bærer de indgåede aftaler og håndteringen af dem desværre præg af. Der er alt for mange eksempler på, at sygeplejersker udover al rimelighed har oplevet, at deres fleksibilitet er blevet groft udnyttet.

Vi har ikke nået de mål, som vi gerne ville, og I som sygeplejersker med rette kan forvente af arbejdsgiverne – men vi kæmper videre.

Heldigvis har andre eksempler vist, at gennem dialog og samarbejde mellem ledelse, tillidsvalgte og sygeplejersker kan meget lade sig gøre. Jeg håber, det bliver den vej, vi i fællesskab kommer til at gå.

Senskader

Har man været smittet med covid-19, er der en risiko for, at man får senfølger, der kan være langvarige og diffuse. Derfor presser vi på for, at arbejdsgiverne tager ordentligt hånd om sygeplejerskerne. Sygeplejersker skal ikke gå på arbejde og efterfølgende risikere at stå i en situation, hvor de ikke får den rette hjælp efter at have været smittet.

Der skal nu indsamles viden om senfølgerne, og der skal være erstatning til de, som får varige mén. Derfor – hvis du ikke allerede har gjort det: Husk at anmelde det som en arbejdsskade, hvis du har haft eller bliver testet positiv med Covid-19, og du med stor sandsynlighed er blevet smittet på arbejdet.

OK21/fleksibilitet

Lige nu ser vi arbejdsgivernes grænseløse krav til medarbejdernes fleksibilitet – og måske et uhyggeligt indblik i deres krav til de forestående overenskomstforhandlinger, OK21.

Men Coronapandemien har netop vist, at ensidig fleksibilitet på sygeplejerskernes bekostning er uholdbart. Sygeplejersker er blevet syge og har sagt op, fordi det i længden er umuligt at holde til ukendte arbejdsopgaver, nye kolleger, ændrede arbejdstider og andre arbejdssteder. Jeg er rystet over, at flere arbejdsgivere handler som de gør for øjeblikket.

Det er altså arbejdsgiverne ansvar, at der er fysiske og psykiske arbejdsforhold, som sygeplejersker kan holde til i et helt arbejdsliv. Og man skal ikke gå på kompromis med sin faglighed i en sådan grad, at man til sidst ikke kan se sig selv i faget.

Der skal skabes sammenhæng mellem arbejde – fritid – hvile. Det skal vi sammen blive ved med at fortælle arbejdsgiverne, også i de kommende måneder, hvor vi gør klar til overenskomstforhandlinger.

Dansk Arbejdsgiverforening har lige været ude og slå et slag for, at den sympati vi har fået under coronakrisen ikke skal medføre højere løn til sygeplejersker. Det står i hård kontrast til, at løn står øverst på listen over de krav, I har sendt til os i kredsen til overenskomstforhandlingerne og til det helt åbenlyse og uacceptable lønefterslæb, som sygeplejersker har.

I mellemtiden skal vi holde fast i og have ekstra fokus på de lokale lønforhandlinger. Vi har haft kampagnen 'Sig først ja til et nyt job efter lønforhandling', for vi kan se, at det har en positiv effekt på lønnen, når man venter med at sige ja til et nyt job – eller en ny funktion – til *efter* lønnen er forhandlet.

Ligeløn

Siden politikerne i 1969 vedtog Tjenestemandereformen, som anså kvindedominerede fags løn som et supplement til mandens indtægt, har sygeplejerskers løn haltet bagefter. Her i 2020 er der stadig mere end 13 procents forskel på den løn, som mænd og kvinder tjener generelt.

Politikerne er nødt til at gribe ind og løse det problem, de selv har skabt. Vi kan ikke løse det med overenskomstforhandlinger – med mindre vi kan overtale alle de mandsdominerede fag til frivilligt at afgive en stor del af deres løn til os. Det sker næppe. Men vi har på forskellig vis sat uligeløn på dagsordenen, og det bliver vi ved med – for vi **skal** have ligeløn.

Flere sygeplejersker/faglighed

Når arbejdsgivere og politikere presser sygeplejersker i unødvendig høj grad, modarbejder de deres egne løfter om, at der inden næste års udgang skal være hundrede ekstra sygeplejersker på de nordjyske sygehuse. For i dag svarer flere end hver tredje sygeplejersker med mere end to år i faget, at de tvivler på, de stadig arbejder som sygeplejersker om fem år.

Det er skræmmende statistik, for det er jo ikke for sjov, at der skal tiltrækkes – og fastholdes – flere sygeplejersker. Det er fordi, der er for få sygeplejersker, og fordi behovet bliver større i fremtiden.

I skal vide: Vi har ikke undladt at fortælle både politikere og ledere om behovet for sygeplejersker – og også fortalt, at behovet er NU, og der skal handles NU. Ellers søger sygeplejerskerne væk – ikke kun fra arbejdspladserne – men helt væk fra faget.

Regionen skal til at gøre antallet af sygeplejersker op. Er det lykkes dem at få de 50 ekstra sygeplejersker, som de skulle i år for at leve op til finansloven? Vi accepterer ikke, at de 50 'ædes op' at mer- og overarbejdstimer, som de fastansatte sygeplejersker har haft. Der skal reelle ansættelser til!

Vi glemmer heller ikke at fortælle arbejdsgiverne, at en sygeplejerske ikke bare er en sygeplejerske. Vi har forskellige specialer, uddannelser og erfaringer. Og antallet af sygeplejersker på en arbejdsplads er heller ikke uvæsentligt.

En helt ny dansk undersøgelse fra medicinske afdelinger viser bl.a., at patienterne klarer sig bedre på de afdelinger, der har flest sygeplejersker ansat. Indlæggelsestiden er kortere, og der er lavere risiko for, at patienterne dør. Der er alvorligt brug for sygeplejersker, og alt andet end fagligt forsvarlige normeringer er livsfarligt for patienter, borgere og for sygeplejerskers arbejdsmiljø.

Sygeplejersker kan ikke erstattes af andre faggrupper, og det er nødvendigt at give flere sygeplejersker specialuddannelser. Anæstesi- og intensivsygeplejersker har især i denne tid været en mangelvare på sygehusene. Heldigvis er det lykket at få Region Nordjylland til at øge optaget på anæstesiuddannelsen både i år og i 2021.

Primær sektor

Det kommunale sundhedsvæsen er blevet meget komplekst. Mange opgaver, der før blev varetaget på sygehusene, skal i dag udføres i eget hjem. Der skal mere fokus på kompetenceudvikling og ikke mindst, at arbejdsgiverne sender flere sygeplejersker på specialuddannelse i borgernær sygepleje. Det opfordrer vi dem til igen og igen.

Vi arbejder også på at gøre op med den holdning, der er hos flere, om at enhver kan arbejde i ældreplejen eller på et plejehjem. Vi kunne se i dokumentaren 'Plejhjemmene bag facaden', hvad vi som samfund risikerer at udsætte vores mest sårbare ældre mennesker for med den holdning. Det kræver både uddannelse og lyst til at arbejde med ældre sårbare mennesker.

FH

Vi sygeplejersker er kommet med i et nyt fællesskab: Fagbevægelsens Hovedorganisation – FH. På landsplan er vi 1,3 millioner lønmodtagere, der er samlet her. Det giver noget råstyrke.

Der er en styrke i at stå sammen. Tak fordi I vil stå sammen – men hver for sig – denne eftermiddag.

Med disse ord overleverer jeg beretningen til generalforsamlingen.